

gular amb etapes de prostitució; la accidental, lucrant-se momentàniament de l'exercici de la prostitució sense interrompre però un treball honorable; la que practica la prostitució sota la màscara d'altres ocupacions; la casada que hi cerca el preu del seu luxe.

El efectes perniciosos de la prostitució es deixen sentir en tots els ordres de la vida dels pobles.

El mal és igualment indesitjable sota el punt de vista moral, per la degradació personal de la prostituta i dels partenaris, que sota el punt de vista higiènic per ésser la font principal de propagació de les infeccions venèrianes; tan nociu és sota el punt de vista econòmic, perquè el seu cost representa per un país una càrrega equivalent a la d'una guerra (1), com sota el punt de vista jurídic per les estretes relacions existents entre ell i el crim.

Si analitzem les seves causes, única manera de comprendre la seva naturalesa i d'establir-ne el remei, veurem en primer lloc que de la mateixa manera que, com observà Aquiles Loria, és la classe proletària la que emplena les presons, també la mateixa classe proletària és la que emplena els burdells. La prostitució, com la criminalitat, està en raó directa de la misèria.

Es un fet mantes vegades comprovat que l'augment dels salaris produeix automàticament en un país un decreixement de la prostitució i vice-versa aquesta augmenta en èpoques de crisi industrials profundes, en temps de vagues, de guerres, de misèria, de revolucions i de calamitats públiques de tota espècie. Moltes de les dones que, sota el pes d'aquestes darreres circumstàncies excepcionals es prostitueixen, tornen a fer vida normal un cop l'anormalitat pública desapareix.

Inútilment cercarem entre la prostitució el tipus ja clàssic de la prostituta nata de Lombroso. Per més que la seva existència sembli indubtable, no deixa d'ésser raríssima. Així ho afirma el propi Lombroso. Alguns autors arriben a negar categòricament la seva existència i consideren que aquella dona descrita pel savi italià com a tipus de prostituta nata no és més que un efecte de la pròpia prostitució, és a dir, són les marques de la vida del burdell, amb son

alcoholisme habitual, amb sos tòxics, amb ses aberracions sexuals, amb son esclavatge, sobre una individualitat humana normal però feble.

La prostituta que trobem arreu és la prostituta ocasional o la prostituta accidental, fruit de les males condicions econòmiques de la vida de la dona.

Ja Smöller en 1896 escriu: «L'enquesta oficial sobre el treball de la dona ha permès concloure que en els grans centres industrials de l'Imperi (1) la majoria de les dones obtenen un salari que no els permet viure i es veuen impulsades a escollir entre la prostitució o l'afebliment físic i intel·lectual». Aquestes frases, hom pot aplicar-les a tots els països d'Europa sens excepció. En el nostre particularment que és el que més directament ens toca i per tant el que més ens interessa, tots tenim esment d'aquesta incua explotació del treball femení. A rendiment idèntic, la dona percep arreu menys que l'home.

L'Estat comença per donar exemple d'aquesta manifesta injustícia donant a les mestresses públiques salaris inferiors als que perceben els mestres. I partint d'aquestes professions lliberals trobem tota una cadena ininterrompuda de professions exercides indiferentment per homes i dones que ens servirien d'exemple per demostrar aquesta injusta desigualtat.

Margarita Nelken que a Espanya ha estudiat detingudament la condició social de la dona, afirma que aquella que manca de l'ajut financer de pares o de germans i ha de viure exclusivament de son propi treball té constantment un peu a la prostitució.

Aquestes causes econòmiques vénen sovint agreujades pel grau inferior de cultura de la dona, circumstància especial que proporciona a la prostitució d'Espanya i consecutivament a la de Catalunya, elements de què manca la prostitució d'altres països. Em refereixo a les prostitutes de procedència burgesa. Així com en general la prostituta té sempre un origen proletari, és la *solterona del proletariat*, aquí trobem un regular contingent de prostitutes procedents de la classe mitja, i la causa d'aquesta prostitució excepcional havem de cercar-la en la formació intel·lectual i moral d'aquelles dones, que, acostumades de petites a una vida de luxe i ostentació, mancades de dot i de condicions personals per a guanyar-se la vida, frustrat son

(1) L'any 1910 Bosch calculà que el cost de la prostitució per Alemanya fou de 300 a 500 milions de marcs. El mateix any el pressupost d'Instrucció Pública era de 200 milions.

(1) Alemanya.